

Forfatter: Hjortø, Knud

Titel: Udrag fra Syner (Danske Klassikere)

Citation: Hjortø, Knud: "Syner", i Hjortø, Knud: *Syner*, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 2003, s. 144. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur:
https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hjort_01-shoot-idm140211094209136/facsimile.pdf (tilgået 27. april 2024)

Anvendt udgave: Syner

te sig at lede uforkortede, men tejlede ind i et rigt forfatterskab. Vanskelig blev han ikke af sit møde med galskaben, men viis.

6. Knud Hjortø i den senere kritik

Litteraturen om Knud Hjortø er meget lidt omfattende. Fire bidrag om forfatterskabet træder dog frem foran en række samtidige artikler og essays.

Den første kritiker, der for alvor får øje på forfatterskabet, er digteren Otto Gelsmed. Allerede i 1915 skriver han i tidskriftet *Tilbløen* et indsigtfuldt essay om Hjortø, hvor han nævner de tre romaner, der blev samlet til *Tro refleks*, som Hjortøs hovedindsat, og han frembæver en række temaer, som også Freud havde behandlet. I flere artikler forfølger Gelsmed dette freudske spor i sin behandling af Hjortø, bl.a. i sit store portrætssay i 1. og 2. udgave af værket *Danske digtere i det 20. århundrede*, 1951-55 og 1965-66.

Det andet grundlæggende bidrag til Hjortø-kritikken er Oluf Friis og Frits Johannsens *Knud Hjortø. Karakteristik og Bibliografi*, 1924, der dels giver en fin og indfølelse introduktion til forfatterskabet, dels en fortegnelse over alle Hjortøs hidtil udgivne værker i bog- og artikelform. Bibliografien føres à jour, for så vidt angår bogtitler, i Johs. V. Jensen's udgave af Hjortøs posthume samling *Under det svindende lys*, 1933.

Det tredje essay er skrevet 1925 af Jørgen Bukdahl og findes i hans bevidstheds- og litteraturhistoriske samling *Det moderne Danmark*. Her sammenholdes forfatterskabet med de øvrige digtere i tiden med rod i det landlige og folkelige, det. Johs. V. Jensen søgte at samle i sin *Nyjske Bevægelse*. I denne sammenhæng strækker Hjortø af, fordi han nok kom fra folket, men forlod almuemiljøet ved at fastholde det moderne Bevidsthedslivs, 1890'erne havde skænket ham. Som tidligere sagt var Hjortø *høveden* 1890'er-symbolist eller 1910'er-realist, men én, der forbandt. Derved, finder Bukdahl, bliver Hjortø måske periodens interessanteste, omend ikke den bedste, danske forfatter.

Det sidste betydelige bidrag findes i 3. udgave af *Danske digtere*,

1980, hvor Paul Nakkov lader en modernistisk, Villy Sørensen-inspireret psykologi og litteraturbetragtning kaste lys over forfatterkabet. I *Danske digteres* 4. udgave, 2000-02, som samler høsten fra litteraturens mark i hele århundredet i en definitiv version, er Knud Hjortø ikke behandlet.

I øvrigt henvises til litteraturfaglige håndbøger, der alle behandler Knud Hjortø, ikke mindst *Dansk læsningsskole*, flere udgaver.

Syner er næsten ikke behandlet i sekundærlitteraturen. En interessant udgivelse er Det Danske Sprog- og Litteraturselskabs genoptryk af tidskriftet *Vagten*, 1899-1900 (ved Gustav Albeck, 1982), der rummer de udkomne numre og en efterskrift. Her er således også Hjortøs bidrag, der ud over afsnit fra *Syner* omfatter et dramatisk fragment *Føttil til et ansigtsløst ansigt*. I tidskriftet *Nordia*, 1984, behandler Ivy York Müller-Christensen under synspunktet »Myte, eventyr og demonis en række groteske småtekster fra århundredskiftet under inddragelse af Freud og hans begreber om det ubevidste og fortæring. Fra *Syner* behandles især kapitlet »Tilbageblik på fordums fremtids«.

7. Tekstkritik

Teksten i denne udgave følger i princippet nøje teksten i førsteudgaven. Knud Hjortø var tidligt en meget bevidst sprogleger, hans syn på ortografien var skæmpet af hans filologiske studier hos Kristoffer Nyrop og Otto Jespersen, og han fulgte en radikal linje i disse sprogspil, fastholdt i alle årene. Det betyder f.eks., at han gennemført brugte å og små bogstaver i nævnsord, men også, at han stavede sjenise, sikkel og sigar. Folgelig har denne udgaves tekst gennemført å og små bogstaver også dér, hvor sætteren har negligeret det. Dette rettes stillende. Knud Hjortø eksperimenterende ortografi betyder, at staveformer som lænreste, galloppese, holdir, byld, utiel, trassel og slakke bliver stående. Rettet er kun åbenbare trykfejl.

Teksten har ikke kunnet kontrolleres via et manuskript, idet et sådant ikke foreligger i dag, blot er der i håndskrifter på Det Kgl. Bibliotek, Tilg. 347, bevaret en ovennævnt manuskriptside svarende til afsnittet »Rapsodi«, den sidste halve side, samt en kortere tekst i et beunt omslag betitlet »Job«.